

בני מציון תצא תורה

בלבביפדיה
עבודת ה'
ביצה
פורים

השיעורים הרב זמינים ב"קול הלשון"
ישראל 073.295.1245 | USA 718.521.5231

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל
יש לשלוח בקשה לכתובת:
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון השבועי בפקס
יש לשלוח בקשה לפקס המערכת:
03-5480529

כל המעוניין לסייע בליקוט חומרים אלו
וכן בעריכתם והגהתם
נא לפנות למערכת בכתובת הנ"ל

לתרומות במערכת הטלפונית:
ישראל: 1-800-28-28-28
USA +972-2-5025580

יש לציין מספר קרן:
4387 - בלבבי משכן אבנה

לפרטים נוספים והקדשות
bilvavi231@gmail.com

אדר ב' תשפ"ד
מהדורת ביקורת

PRINTED IN ISRAEL

© כל הזכויות שמורות

קו ישיר לשמיעת
שיעורי מורנו הרב שליט"א
ב'קול הלשון':
ישראל 073.295.1245
USA 718.521.5231

מערכת 'בלבבי משכן אבנה'
טלפון: 052.763.8588
פקס: 03-5480529
ת.ד. 34192 ירושלים 9134100
bilvavi231@gmail.com

תוכן עניינים

ה	גילוי מדרגת ביצה בשורש יצירתו של אדם
ו	ולעומת כן במועד דתשעה באב
ז	כח הגלגול שבביצה שמתגלה בגלגל השנה
ח	תפיסת הגלגול המתגלה בפורים
ט	ביצה מלשון ביצה
יא	תפיסת הגאולה כשהיא מתגלה בפועל
יב	ג' שורשי האצילות המתגלים בחודש אדר
יג	ראיית העין הפנימית
יד	הגילוי בגאולה אחרונה של "הגליל יחרב"
טו	גדר ביצת תרנגולת שממהרת להתבשל
יז	מדרגת ההסתר העליונה של 'בצל כנפך יחסיון'
יט	שורש ההסתר שמתגלה
כא	שאלות מהשומעים

בלבבי משכן אבנה

ביצה - כמו שנאמר בלשון הפסוק במצות שילוח הקן (דברים כב, ו) "והאם רוי בצת על האפרוחים או על הביצים" שאלו הם הביצים הנולדים מעופות כדוגמת ציפור, תרנגול וכדו'.

גילוי מדרגת ביצה בשורש יצירתו של אדם

אבל באופן הרחב יותר והשורשי יותר, מדרגת ביצה היא שורש יצירתו של האדם.

וגילוי הדבר הוא הן ביצירתו מן האב והן ביצירתו מן האם, בשורש יצירתו מן האב זהו מה שהטיפה מתבשלת בביצה של הזכר, וכן מן האם, כאשר הוולד נוצר במעי אמו זה כדוגמת ביצה שיש מים מסביב למקום יצירתו ואופן תחילת היצירה היא ע"י שנעשה שם מעין ביצה כמו שאומרים רבותינו.

והרי שבשורש יצירתו של האדם הן מן הזכר והן מן הנקיבה, יש שורש של מדרגת ביצה.

ובדקות יותר, הרי במקביל ללשון ביצה שנקראת כך בלשה"ק, בלשון ארמית זה נקרא ביעא ובלשון רבים ביעין, וכידוע מאד, מצד כך יש בלשון הראשונים שקוראים למסכת ביצה 'מסכת ביעא', - וביעא הרי זה מאותו לשון של המילה בעל שזה מלשון רצון, והיינו משום שפנימיות שורש לידתו של האדם זה מכח הרצון שהרי "אין קישוי אלא לדעת" ושורש הדעת הוא ברצון כמו שהרחיבו רבותינו, וא"כ שורש יצירתו של האדם הוא מהרצון של אביו.

והרי שמדרגת ביצה מתגלה בולד הנולד מן האב הן מצד ההתגלות בפועל במה שהטיפה מתבשלת בביצים והן מצד השורש של היצירה שהיא במדרגת ביעא מלשון בעי - רצון.

ב-י ביצה-בלבביפדיה עבודת ה' ♦ פורים

ודבר זה מתגלה באותיות של ביצה שהשורש הוא ב'י'צ"כ ובהיפוך סדר האותיות זהו צבי שבלשון ארמית זה ג"כ לשון של רצון כדוגמת "צבי ואיתרעי בן" וכדו', וא"כ, פנימיות מדרגת הביצה מתגלה משורש מדרגת הרצון.

גילוי הביצה ב'מועדים לשמחה' ולעומת כן במועד דתשעה באב

עד כאן הוסבר מהות מדרגת הביצה מצד מדרגת הנפש בשורש יצירתו של האדם, אבל הרי כדברי חז"ל כידוע עד מאד, כל דבר מתגלה הן בעולם - מקום הן בשנה - זמן והן בנפש, ובמדרגת זמן הגילוי של ביצה הוא ב'יום טוב', - הסו" גיא של ביצה נמצאת בש"ס כמה פעמים לגבי כמה וכמה עניינים, אבל עיקר המקום שמתגלה הסוגיא של ביצה בש"ס זהו במסכת ביצה כפי שהוזכר - "ביצה שנולדה ביו"ט" שזהו לשון המשנה בראשית מסכת ביצה שמדברת על דיני יום טוב, והיינו ששורש דיני יום טוב של כלל המועדים כולם, מתחיל בדיני ביצה. והלא דבר הוא - חידוד הדברים - הרי במדרגת מועד ישנם מועדים שהם בבחינת "מועדים לשמחה" שאלו הם הג' מועדים, אבל מתגלה גם מועד שהוא להיפך משמחה בתשעה באב שהוא מועד של אב שעליו נאמר בקרא "קרא עלי מועד לשבור בחורי", והרי גם באבל מצינו את ענין הביצה שהרי הגמ' אומרת בספ"ק דב"ב כידוע שמאכל של אבלים הוא ביצה, והטעם הוא משום שבביצה מתגלה גלגול, ראשית שצורתה עגולה, וגם תיקונה - צלייתה וכדו', נקרא בלשון הש"ס גלגול, והרי שגם במועד דקלקול מתגלה ביצה בסעודה המפסקת וכן בסעודת אבלים מאכלם הוא ביצים, והיינו שגם בתפיסת המועד דקלקול מתגלה מדרגת הביצה.

א והה' כמובן נופלת בשורש ולכן בלשון רבים - ביצים היא איננה נמצאת.
ב על אף שהגמ' שם דנה גם על ביצה שנולדה בשבת.

בלבבי משכן אבנה

והרי שמצד אחד מתגלה ביצה מהצד דקלקול ומאידיך מתגלה ביצה במדרגת מועדים דקדושה - מועדים דשמחה.

כח הגלגול שבביצה שמתגלה בגלגל השנה

ובהגדרה הכוללת, על אף שכפשוטו גלגל השנה מתגלגל מחודש ניסן - "החור" דש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחודשי השנה" שבו מתחילה השנה והוא מתגלגל עד חודש אדר שהוא סוף השנה, אבל בעומק, הגלגל שמגלגל את השנה זה המועדים, כלומר - ישנם י"ב חודשים, אבל מה שיש צורה של 'גלגל השנה', זהו מכח המועדים שמגלגלים את השנה, - וזה בעומק מה שאומרת הגמ' ש'מקדש ישראל והזמנים' היינו שישראל הם אלו שמקדשים את הזמנים, והיינו שהם מקדשים את הזמנים מכח קידוש החדשים שע"י כן נקבע זמן המועדים, והמועדים הללו הם מגלגלים את השנה.

והרי שכח הגלגול שמתגלה בביצה המתגלגלת, הוא מה שמתגלה בגלגל המועדים שמגלגל את השנה, ועולה א"כ, שהן בשורש כח גלגל השנה שב'מועדים לשמחה' מתגלה ביצה, וכן בשורש כח גלגל השנה שמכח מדרגת האבלות מתגלה ביצה.

ובהרחבה יותר, מלבד המועדים לשמחה דאורייתא, יש בשנה את המועדים דרבנן, והרי כמו שמובא בכמה וכמה מדברי רבותינו, ביצה זה ר"ת י"ב צירופי הוי"ה, - וכידוע עד מאד מה שנדפס בסידורים בתפילה של מוסף דראש חודש, שבכל חודש וחודש ישנו צירוף אחד של הוי"ה ששייך לאותו חודש, ואלו הם הי"ב צירופים של כלל החודשים שהם י"ב הצירופים השונים שמתגלים בשם הוי"ה.

ג וכמובן, זה מתייחס בעיקר למועדים אבל לא רק זמן המועדים.

ב-י ביצה-בלבביפדיה עבודת ה' ♦ פורים

ועולה א"כ לפי"ז, שכל השנה כולה היא בעצם במדרגת ביצה בי"ב צירופי הוי"ה שמתגלים בכלל החדשים, והביצה הזו מתגלגלת מגלגול של צירוף אחד לגלגול של צירוף אחר. כלומר - זה לא שיש בכל חודש צירוף לעצמו אלא שינוי סדר האותיות של השם הוי"ה שלפי"ז כך הוא צירופם, הוא ע"י גלגול, שהרי זהו הנקרא בלשון רבותינו גלגול האותיות משום שבכל תיבה המורכבת מאותיות מסוימות, כאשר משנים את מקומם של האותיות זה ע"י גלגול ולכן זה נקרא גלגול האותיות.

ומצד כך, י"ב צירופי הוי"ה הם גלגולי צירופי הוי"ה שיוצרים את גלגל השנה שמורכבת מי"ב חדשים.

[ובשנת העיבור מתגלה יתר על כן שבחודש הי"ג מכוונים את כל הי"ג צירופים דהיינו הי"ב צירופים עם כח הכוללם של כל הי"ב].

תפיסת הגלגול המתגלה בפורים לכיוון של 'והעיר שושן נבוכה' ולכיוון של 'צהלה ושמחה'

ונתבונן לפי"ז להבין בעומק - זה הכח שמתגלה בחודש אדר בכלל ובימי הפורים בפרט, שהרי מתחילה בשורש הדבר נעשה הגזירה שאז התגלה גדר של אבילות שזהו מה שנאמר בתחילה "שק ואפר יוצע לרבים", "והעיר שושן נבוכה", אבל כשמתהפך הדבר מתגלה "והעיר שושן צהלה ושמחה", והרי כידוע, נהגו לקרוא את התיבות "והעיר שושן נבוכה" במנגינה של מגילת איכה, ולעניינא דידן מתגלה כאן כח הביצה של האבילים שמאכלם ביצה, אבל מכח הביצה הצירוף נתגלגל ונהפך להיות "והעיר שושן צהלה ושמחה" מעין מדרגת מועדים לשמחה שבמועדים דאורייתא.

וזה העומק הפנימי שמתגלה בימי הפורים של תפיסת הביצה שמתגלגלת בשני

בלבבי משכן אבנה

כיווניה, - מתגלגלת לכיוון של האבילות ולכיוון של הששון ושמחה, ולכן סדר הדבר שקודם ימי הפורים מתענים ב"ג לחודש תענית אסתר מהשורש של 'והעיר שושן נבוכה' ולאחר מכן זה מתגלגל ל"ד ולט"ו שנהפך אז לצירוף של ימי הפורים שהם מועדים לשמחה זה הגילוי של הביצה דתיקון.

והרי מבואר בגמ' שביצת התרנגולת היא ביצה שקלה להתבשל יותר מהביציים של שאר העופות, ובעומק זה מהשורש שהתרנגול נקרא 'גבר' עליו נאמר "הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה" מכח קריאתו כשעולה השחר, וזה בבחינת מה שמתגלה בימי הפורים באסתר שעליה נאמר "למנצח על אילת השחר" כמו שאומרת הגמ' שאסתר נמשלה לאיילת השחר, והרי שבעומק הביצה שמתגלה בחודש אדר בימי הפורים, היא ביצה של תרנגול שהיא קלה לה תבשל, שמשם התגלה עומק האור של הגאולה שנהפך מ'והעיר שושן נבוכה' ל'והעיר שושן צהלה ושמחה', כלומר - מה שביצת תרנגולת קלה להתבשל היינו שהיא קלה להתגלגל כמו שהוזכר לעיל מדברי הגמ' שצלייתה של הביצה נקרא גלגול, והרי שביצת תרנגולת מתגלה בעומק האור של הגאולה של איילת השחר שמתגלגלת ומתהפכת מלילה ליום, מ'והעיר שושן נבוכה' ל'והעיר שושן צהלה ושמחה'.

ביצה מלשון ביצה בתהליך יצירתה וביצה מלשון 'מבצבץ' ביציאתה לאור העולם

ונתבונן לפי"ז להבין עמוק יותר - הרי הגמ' בביצה מביאה מחלוקת מתי הוא הזמן שהביצה נגמרת בתהליך יצירתה במעי התרנגולת, - יש שלב שהביצה עדיין מעורה בגידין של התרנגולת, [-ומצד כך הוזכר לעיל שהיא נקראת ביצה

ב-י ביצה-בלבביפדיה עבודת ה' ♦ פורים

מלשון ביצה¹, יש שלב שהושלמה יצירתה של הביצה, ויש שלב שהיא כבר יוצאת לאויר העולם² [-ומצד השלב הזה יש טעם נוסף למה הביצה נקראת ביצה מלשון מבצבץ ויוצא שמצד מה שהיא מתחילה להתגלות היא נקראת ביצה], ובזה נחלקו בגמ' האם גמר הביצה זה כשהיא נגמרת במעי אמה או שגמר הביצה הוא ביציאתה לחוץ.

ובעומק מונח כאן במחלוקת הזו מתי היא השלמת הביצה, שתי תפיסות שור-שיות, במהלך הראשון שהשלמת הביצה היא כשהושלם כל גידולה במעי אמה, הרי הביצה עדיין נמצאת באיתכסיא, בהעלם, ועל שם כן היא נקראת ביצה מלשון ביצה.

ובמהלך השני היא נקראת ביצה כשהיא יוצאת לחוץ לאויר העולם, ורק אז היא מושלמת כשמתגלה בה ה'מבצבץ ויוצא'.

ונתבונן להבין את עומק הדברים - הרי כמו שהוזכר פעמים רבות מאד מהי מגילת אסתר שכידוע מאד מדברי חז"ל אסתר נקראת אסתר מלשון הסתרה, וכיון שמגילה זה מלשון של גילוי א"כ מגילת אסתר זה גילוי של ההסתרה.

ולפי"ז לעניינא דידן בסוגיא דביצה, כשהביצה נמצאת במעי אמה הרי כולה נסתרת, וכשהיא יוצאת לאויר, אז היא הופכת להיות גלויה וע"ש שבתחילת גילויה היא מבצבצת ויוצאת, היא נקראת ביצה כמו שהוזכר.

ד אצל האדם שורש הלידה היא מהביצים שבאב שזהו בבחינת ביעא - רצון, אלא שאצל כל אדם מתגלה ביצה כשהטיפה מתבשלת בתחילת יצירתה ובכל ביצה היא נקראת ביצה גם כשהיא נגמרה.

ה ובתוך הזמן גופא שהיא יוצאת לאויר העולם ישנם ג' שלבים - יש מה שהיא יוצאת במקצת, יש מה שהיא יוצאת ברובה, ויש מה שהיא יוצאת כולה, ובסוגיא בחולין מבואר שלגבי הדין של "שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך" שכשהאם רובצת על הביצים, מתחייבים בשילוח הקן משעה שיצאה רובה של ביצה וכשהיא יוצאת כולה אפשר לזכות בה בקנין חצר. וא"כ בתמצית ממש סדר המדרגות הכלליות שביצירת הביצה הם: מעורה בגידים, גמר בישולה במעי אמה, יוצאת במקצת, יוצאת ברובה ויוצאת כולה.

תפיסת הגאולה כשהיא מתגלה בפועל ותפיסת הגאולה של "מלחמה אתחלתא דגאולה היא"

וא"כ, יש כאן שתי תפיסות במדרגת הביצה, ולפי זה, כיון שנתבאר שהאור של כלל המועדים לשמחה והאור של פורים בפרט הוא במדרגת ביצה בהבחנה של ביצת תרנגולת בבחינת איילת השחר, הרי שבאור שמתגלה בגאולה יש לו שתי מדרגות - שתי תפיסות, מדרגה אחת היא כשהוא נמצא באיתכסיא, ומדרגה שניה כשהוא יוצא למציאות של גילוי.

והדוגמא היסודית לדבר - הרי ידועים דברי הגמ' לגבי סדר השנים שמתגלה בזמן ביאת משיח "שביעית מלחמות, במוצאי שביעית בן דוד בא" ומבארת הגמ' שהטעם שברכת גאולה היא בשביעית משום ש"מלחמה אתחלתא דגאולה היא", כלומר - לעומת מה שהמושכל ראשון מגדיר שגאולה מתחילה בשעה שיש גאולה בפועל, כאן מגדירה הגמ' שהמלחמה היא היא 'אתחלתא דגאולה'. ועומק הדבר - שהרי הוזכר פעמים רבות מאד יסודות דברי רבותינו ש'העדר קודם להויה', הסתר מביא לידי גילוי, וכמו שאומרת הגמ' על "ויהי ערב ויהי בוקר - ברישא חשוכא והדר נהורא".

אז בוודאי, שהגילוי בפועל הוא הוא זמן הגאולה שהיא מלשון של גילוי בפועל, אבל בתפיסה השורשית הפנימית, תפיסת הגאולה מתחילה ב"מלחמה אתחלתא דגאולה", - והיינו משום שהמלחמה מגלגלת את הגאולה מתפיסת העדר לתפיסת הויה, שהרי כל היסוד של מלחמה הוא יסוד של העדר, שכשעמים נלחמים זה עם זה, הם באים או להרוג או להיהרג, זה עיקר תפיסת מלחמה, מלחמה

1 כדוגמת בא במחותרת שבא להרוג או להיהרג.

2 וכשהמלחמה איננה במדרגת מלחמה שלימה היא שייכת למלחמה של ממון אבל היא אינה עיקר שם מלחמה.

ב-י ביצה-בלבביפדיה עבודת ה' ♦ פורים

שבאה על נפשות, וכיון שבמלחמה מתגלה מות, זהו ההעדר הגמור המתגלה במת שנקרא חלל.

ולכן מלחמה היא אתחלתא דגאולה כי מונח בה תפיסת ההעדר שקודם להויה. ומצד כך, מה שמבואר בגמ' בסוטה שאחד מהסימנים של הגאולה הוא ש"הגליל ישם" דהיינו שיהיה שם חורבן ושממה וגליל זה כמובן מלשון גלגול, כלומר, דייקא כשבגליל מתגלה מציאות של חורבן הוא סימן לגאולה כיון שמונח כאן עומק הדבר שהגליל מראה שההעדר הזה עומד להתגלגל ולהיות תחילת ההויה, למצב של בנין שבא לאחריו.

וא"כ, מצד ה'עין רואה' החיצונית, היא רואה את הגאולה רק כשבפועל מתגלה הגאולה, אבל מצד העין הפנימית, כשהיא רואה את החורבן בתוקפו ובשלימו-תו, שם היא רואה כבר את הגאולה.

והדוגמא היסודית והידועה עד מאד היא ברבי עקיבא במעשה שמבואר בגמ' בסוף מכות שכשהיה שועל יוצא מבית קדשי הקדשים היו שאר החכמים בוכים והוא מצחק, כלומר, מה שהם בוכים "איך לא נבכה" כלשון הגמ' שם, כי הם רואים שועל יוצא מבית קדשי הקדשים, אבל רבי עקיבא מצחק.

אמונה, שעשועים, שחוק -

ג' שורשי האצילות המתגלים בחודש אדר

והרי כידוע שי"ב חושי הנפש מקביל לי"ב חודשי השנה, וחודש אדר מקביל לחוש השחוק בבחינת מה שנאמר בקרא "ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום משחקת לפניו בכל עת".

ולעניינא דפורים - "ואהיה אצלו אמון" זהו שורש האמונה שמתגלה ב"ויהי אמון את הדסה".

בלבבי משכן אבנה

"ואהיה שעשועים יום יום" אלו הם שני ימי הפורים שנאמר בהם "וימי הפורים לא יעברו מתוך היהודים" שאינם בטלים לעת"ל משום שהם שייכים למדרגת השעשועים.

"משחקת לפניו בכל עת" זהו חוש השחוק שמתגלה בכלל חודש אדר. ונתבארו א"כ כאן בפסוק שלש מדרגות ובעומק הם ג' המדרגות משרשי האצי"לות - המדרגה העליונה היא אמונה, המדרגה שמתחתיה היא שעשועים והמדרגה התחתונה יותר זהו שחוק".

ראיית העין הפנימית שמגלה את השחוק גם בזמן החורבן וההעדר

ומ"מ א"כ, העומק של 'רבי עקיבא משחק' זהו מהעומק של כח השחוק שמתגלה בימי הפורים וחודש אדר, כלומר, שאצל רבי עקיבא כשהוא רואה את החורבן, הוא רואה את הגאולה כי הוא רואה את ה'מלחמה אתחלתא דגאולה היא', את מה שהגליל יישם ויחרב שממנו מתגלגל הגאולה, כי ממקום שהדבר נחרב בבחינת העדר רואים את ההויה הנולדת ממנו.

ומצד כך לחד מ"ד בגמ', השלימות של הביצה היא כשהביצה הושלמה במעי אמה אף שהיא עדיין לא התחילה להתגלות, ואז היא נקראת בִּיצָה מלשון בִּיצָה כמו שהוזכר, והיינו משום שפִּיצָה היא מקום שיש קושי ללכת בו כמו שמ' בואר בגמ' בסנהדרין שהאבות הקדושים היו רצים לפניו יתברך כסוסים הרצים בבצעי המים, ודייקא סוס כיון שבו מתגלה כח המלחמה כמו שנאמר בקריעת ים סוף "סוס ורוכבו רמה בים" וכן ע"ז הדרך, וכשהסוסים רצים בבצעי המים היינו שזה המלחמה הקשה ביותר, וכשמתגלה העומק הזה של 'סוסים בבצעי

ח והוזכר בקצרה.

ב-י ביצה-בלבביפדיה עבודת ה' ♦ פורים

המים' זה העומק של המלחמה, העומק של מקור ההסתר.

אבל זה 'אתחלתא דגאולה' - וזה מה שמתגלה בביצה שהיא מושלמת ונגמרת קודם שהיא יוצאת לאויר העולם, כיון שהיא עומדת כמציאות לעצמה שנבדלת מאמה, והיא עומדת לצאת, והרי שמונח בה תחילת הגאולה.

וא"כ, המהלך הראשון שהביצה נגמרת כשהיא עדיין נמצאת באיכתסיה זהו המהלך הפנימי שהגאולה כבר נמצאת באיכתסיה בכח - אבל באופן שהיא עומדת להתגלגל ולצאת לפועל.

ומי שיש לו עיניים מעין עיניו של רבי עקיבא, הוא שוחק באותו זמן כי הוא כבר רואה את הגאולה, ומי שאינו נמצא במדרגה הפנימית והעליונה הזו, הוא רואה את הגאולה רק כשהיא כבר יוצאת לפועל.

וזה מה שנאמר במגילה "ומרדכי ידע את כל אשר נעשה" כדברי חז"ל הידועים 'שידע בגזירה ובביטולה', ועומק דברי חז"ל הוא שאצל מרדכי מתגלה מעין רבי עקיבא שהוא משחק כשהוא רואה את השועל יוצא מבית קדשי הקדשים, וכך גם אצל מרדכי, כשהוא רואה את ה"להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד", הוא רואה בזה שבהכרח יש כאן גאולה.

ומי שאין לו את אותה עין פנימית, הוא רואה את הגאולה רק לאחר מקום המלחמה כשנעשה נייחא שאלו הם ימי הפורים בפועל.

אבל אליבא דאמת, על אף שימי הפורים נקבעו בימים שבהם הם כבר נחו מאויביהם, בי"ד בכל המקומות כולם ובט"ו בשושן, אך בעומק גם קודם לכם כשהרגו היהודים באויביהם בי"ג שזה זמן המלחמה, כבר אז התגלה ה"מלחמה אתחלתא דגאולה".

ולפי"ז בעומק, התפיסה היא ברורה מאד - מה שכפשוטו 'אסתר' זה הסתרה וצריך שיהיה את המגילה, שכשבאה המגילה הגאולה היא בגילוי, בעומק לפי

בלבבי משכן אבנה

התפיסה הפנימית של רבי עקיבא וחביריו, הגאולה לא מתחילה במקום הגילוי של הגאולה בפועל אלא במקום ההסתר.

וזהו העומק של מדרגת ביצה המתגלה בפורים וכפי שחודד, שהאור הפנימי של הביצה שנתגלתה בפורים, היא לא כשכבר היא יצתה ממעי אמה אלא כשהיא נמצאת עדיין במקום האיתכסיא.

ומצד המהלך הזה, מדרגת ימי הפורים מתחילה מ'והעיר שושן נבוכה' עוד לפני 'והעיר שושן צהלה ושמחה', שזהו הזמן שנתגלתה כבר הגאולה אצל מרדכי.

הגילוי בגאולה אחרונה של "הגליל יחרב" קודם הגאולה שמשם תתגלגל הגאולה בפועל

ומשם מונח שורש האור של לעתיד לבוא כדברי חז"ל הידועים עד מאד על מה שנאמר בקרא "וימי הפורים לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מז' רעם", שימי הפורים לא יתבטלו לעת"ל, - ומה שמונח כאן בדברי חז"ל זה לא רק כפשוטו ממש שימי הפורים עצמם לא יעברו אלא מונח בדברי חז"ל עומק נוסף שהתפיסה הזו שהגאולה מתחילה מהמקום של ההסתר שהתגלתה בימי הפורים, היא זאת שלא תעבור מתוך היהודים וכו' לעת"ל, וכמו שבימי הפורים הגאולה התגלתה בהם במדרגה של הסתר, כך גם הגאולה האחרונה שתהיה בדרא בתראה, תחילת הגאולה תהיה באופן של "מלחמה אתחלתא דגאולה היא", ואז יתגלה 'הגליל ייאשם', שהגליל יהיה חרב ויתגלה הביטול שלו, וזה גופא יהיה ה'אתחלתא דגאולה' שמשם יתגלגל זמן הגאולה בפועל.

כפשוטו כשרואים ביצה, הביצה היא מדרגת הקטנות הפחותה ביותר שישנה.

וכמו הסדר שסידרו רבותינו - המדרגה הגמורה היא המדרגה של אב ואם.

למטה מכך זה המדרגה של בן כפשוטו.

ב-י ביצה-בלבביפדיה עבודת ה' ♦ פורים

ולמטה מכך זהו הבן הקטן שמוגדר אפרוח.

והקטנות היותר הגמורה זוהי הביצה, זה כפשוטו מה שמסודר בדברי רבותינו ומצד כך, המדרגה השפילה והנמוכה היא מדרגת הביצה.

גדר ביצת תרנגולת שממהרת להתבשל - גילוי ה'אחישנה' שבתוך ה'בעיתה' של זמן הגאולה

אבל בעומק כפי שהוזכר ביצת תרנגולת היא ביצה הממהרת להתבשל, ומצד כך, מחד, הביצה היא ההתגלות השפילה והנמוכה ביותר בסדר המדרגות, אבל מאידך במה שהיא ממהרת להתבשל זה בבחינת "אני הוי"ה בעתה אחישנה" שמתגלה ה'אחישנה' במה שהיא ממהרת להתבשל.

זה האור שמתגלה ב'איילת השחר' - בצד הקלקול נאמר בזמן גאולתו של המן (ד, ה) "ויאמר המלך מהרו להביא את המן", אבל מכח התיקון נאמר (ו, יד) "ויבהילו להביא את המן" למפלתו למהר את הגאולה, - מעין מה שנאמר ביוסף "ויריצוהו מן הבור" שאומרים ע"ז חז"ל שכיון שהגיע שעתו הכל נעשה במהירות, כמו"כ כאן ה'ויבהילו להביא את המן" זה שורש מפלתו של המן שנעשה באופן של מהירות.

והרי שהאור שמונח בימי הפורים הוא האור של 'בעתה אחישנה', וכפי שהוזכר פעמים הרבה - יש אור של 'בעיתה' ויש אור של 'אחישנה', ומדרגת ה'בעתה' עצמה זהו זמן רחב שנחשב שבו כבר הגיע זמנה של הגאולה, וכמו שלענין שבת הזמן שאפשר לקבל שבת הוא אינו ברגע מסויים אלא בזמן רחב יותר, מפלג המנחה ולמעלה שהוא שעה וחומש קודם השקיעה שהוא השיעור של זמן קבלת שבת, כך גם בתוך ה'בעיתה' של הגאולה יש זמן רחב, ובתוך הזמן הזה יש את ה'אחישנה'.

וזה המדרגה של ביצת תרנגולת שקלה להתבשל, כלומר, בה מתגלה תוקף

בלבבי משכן אבנה

מקום הגלות בבחינת מקום הקטנות הגמורה, אבל היא ממהרת להתבשל, וכפשוטו, כשמבשלים אותה, היא מתבשלת מהר, אבל מהו השורש של מהירות הבישול - להבין עמוק בחשבון הדברים - כיון שבביצה מתגלה המדרגה שהיא נקראת גמורה במעי אמה ולא רק כשהיא יוצאת לאויר העולם זהו השורש לכך שגם הבישול שלה הוא מהיר, כלומר, כפשוטו בבישול של דבר, יש אופן שזמן הבישול הוא ארוך ויש אופן שזמן בישולו הוא קצר וכזה נאמר שביצת תרנגולת מתבשלת מהר, אבל בעומק, מה שמתגלה בביצת תרנגולת שבפועל היא מתבשלת מהר, שורש הדבר הוא במה שהיא נקראת גמורה במעי אמה, ומהשורש הזה מתגלה הבישול המהיר שבה.

מדרגת ההסתר העליונה של 'בצל כנפיך יחסיון' שמכחה אף מי שנמצא בעולם אינו מכיר מה שיש בעולם

ובעומק הפנימי יותר - ישנם שני מהלכים של גאולה, יש גאולה כפשוטו כשהביצה יוצאת לעולם שעל שם כן היא נקראת ביצה משום שהיא מבצבצת ויוצאת כפי שנתבאר, ויש גאולה כשדבר שלם חוסה במעי אמו בבחינת "בצל כנפיך יחסיון" - וזהו שורש ההסתר דקדושה - כלומר, כפשוטו הסתר זהו הסתר פנים כמו שאומרת הגמ' בחולין (קל"ט ב') "אסתר מן התורה מנין שנאמר ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא", ומצד כך התיקון הוא שיתגלה גילוי-גאולה שהוא היפך ההסתר.

ולמעלה מכך, המהלך הפנימי יותר שהוסבר עד השתא הוא שכיון ש'העדר קודם להויה', לכן תחילת ההעדר הוא גופא תחילת גילוי - "מלחמה אתחלתא דגאולה היא".

אבל בעומק יותר, מה שכפשוטו הסתר הוא הסתרת פנים, בהסתר העליון מת-

ב-י ביצה-בלבביפדיה עבודת ה' ♦ פורים

גלה "בצל כנפיך יחסיון", ומצד כך, כשביצה נמצאת עדיין במעי אמה באופן שכבר נגמר בישולה - השורש לכך שאפי' שהיא כבר גדלה ואיננה צריכה לאמה, היא נשארת בתוך אמה בזמן ההוא, זה מכח "בצל כנפיך יחסיון" בבחינת אם הסוככת על בניה כמו שהרחיבו רבותינו שע"ז נאמר "תסוכיני בבטן אמי" שנאמר על זמן העיבור שאז האם עומדת ומסוככת ע"ג הוולד.

וזה השורש הפנימי העמוק של כל הסתר שקיים בעולם, כשעובר נמצא במעי הוא כביכול נמצא בעולם דידן, אבל יש לו הסתר, הוא לא רואה כלום ממה שקורה בעולם.

וזה העומק הפנימי של ההסתר שקיים בעולם המתגלה אצל מי שנמצא בעולם, אבל בעומק הוא נמצא למעלה מן העולם ומקושר לעליון, ומכח כך הוא אינו רואה מה שקורה כאן בעולם.

וזה העומק הנורא של גילוי ההסתר דתיקון שמתגלה ב"אסתר מן התורה מגין שנאמר ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא", כלומר, מהצד התחתון זה הסתר פנים בהנהגה כמו שאמר המן "ישנו עם אחד מפוזר ומפורד - אלקיהם של אלו ישן הוא" כדרשת חז"ל, שהוא ית"ש נראה ח"ו כישן, אבל בעומק הפנימי, שורש כל ההסתר הוא כמו עובר שנמצא במעי אמו וכמו ביצה שהושלם גידולה ועדיין היא נמצאת במעי אמה, והיינו שהם נמצאים שם בשביל כח ההסתרה שקיים שם, ומה שהם אינם מכירים את מה שיש בעולם, זה לא לגריעותא אלא זה למי עליותא העליונה.

זהו עומק כח ההסתר שמתגלה בכלל, וכח ההסתר שמתגלה בפרט במגילת אסתר, השורש העליון של מדרגת ההסתרה.

ועל זה נאמר "יסתירונו בסתר כנפיו" שהיא מדרגת ההסתר העליון שהוא הוא האור הפנימי של מדרגת הביצה.

בלבבי משכן אבנה

והרי הצורה של ביצה היא שיש את תכולת הביצה שנמצאת בתוכה שעל גביה יש את הקרום והקליפה שמסתירים את מה שנמצא בתוכה, כלומר, מונח כאן התפיסה שמה שנמצא בתוך הביצה עומד כמציאות לעצמו להיות דבוק במקורו העליון, נבדל ממציאות העולם.

זה השורש הפנימי שמתגלה בהארת הביצה דתיקון.

וזה השורש של הי"ב צירופי הוי"ה, כלומר - בעומק, כל הסתר שמתגלה בעולם שורשו הוא באופן נוסף של צירוף של הוי"ה, וכשמתגלה עוד הסתר ועוד הסתר ועוד הסתר, בשורש העליון שלהם הינם שורשי האופנים השונים של צירופי שם הוי"ה.

שורש ההסתר שמתגלה מחמת ההסתכלות במדרגה העליונה

וכשזוכים להיכלל בשם הוי"ה באופן השלם, במדרגת 'היה הוה ויהיה' שבשם הוי"ה ובמדרגת 'הוה תמיד' שבשם הוי"ה כלשון רבותינו, הרי שלא נמצאים בהסתר תחתון אלא נמצאים בהסתר עליון.

ובעומק, כשיש לאדם את ההסתר שמכח כך הוא נבדל ואינו רואה את המדרגה התחתונה, זה מעין ההבחנה שנאמר כלפי מעלה "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל" שהוא אינו רואה את הרע בחינת "ונשמרת מכל דבר רע" ומכח כך הוא אינו מסתכל בדבר רע, - זה מה שמתגלה במי שיש לו את שורש ההסתר העליון שמכח כך הוא אינו רואה את מה שנמצא למטה שהוא רע, אלא הוא מביט רק אל שורש המדרגה העליונה.

וא"כ, תוקף האור הפנימי שמתגלה בימי הפורים, זה אור שמחבר את המועד של תשעה באב ואת המועדים כולם שמתגלה בהם "ביצה שנולדה ביו"ט", אבל הוא

ב-י ביצה-בלבביפדיה עבודת ה' ♦ פורים

לא מחבר אותם רק במדרגת ההסתר שמביא לגילוי כפי שנתבאר לעיל כפשוטו, אלא בעומק הוא מברר את שורש ההסתר שמתגלה מחמת ההתכללות השלימה בעליון.

וזה העומק הפנימי של ערים המוקפות חומה שקורים בהם את המגילה בט"ו, - כפשוטו, הסיבה שבונים לעיר חומה זה מפני האויבים שנמצאים מסביב ויראים מהם, אבל בעומק כמו שברור, ה'מוקפת חומה' זה מאותו שורש של 'סתירנו בסתר כנפיו' שהחומה מסתירה ומעלימה את מי שנמצא בתוכה והרי שזה מעין חזרה למדרגת 'עובר במעי אמו'.

כפשוטו כשהעיר מוקפת חומה, זה מראה שבני העיר חלשים ואינם גבורים להילחם, ולכן הם צריכים לחומה ולעומת כך כשהעיר יושבת בפרזים זה מראה שבני העיר גבורים, שזה הרי מה שנאמר במרגלים שהם באו לבדוק את ארץ ישראל "הבמחנים אם במבצרים" וכפי שמבאר שם רש"י על אתר.

אבל בעומק, האור הפנימי השלם של ימי הפורים הוא האור המתגלה ביום ט"ו שהוא הפורים דמוקפין - "סתירנו בסתר כנפיו" בו יתברך שמו.

בלבבי משכן אבנה

שאלות מהשומעים

שאלה: הרב ביאר שהמלחמה היא בבחינת 'העדר קודם להויה', - האם לפי"ז כשהאדם רוצה להתחבר למדרגת המלחמה שמתגלה, הוא צריך לגלות בתוכו את ה'העדר' בשביל לגלות את הגאולה.

תשובה: הגאולה הפרטית היא בהעדר שבתוכו, ומכח כך הוא יכול להאיר גם לכלל שיתגלה בהם בחינת 'בעתה אחישנה' לזרז את הגאולה מכח מה שהוא הגיע בפרטות לגאולה הפרטית שלו.

המשך שאלה: ולפי זה, האם זה אומר שאדם שהוא לא בדרגה שהוא יכול להתחבר למדרגת 'העדר', הוא מופקע מהגילוי שקיים כאן בזמן המלחמה.

תשובה: בלשון כללית מאד - חוזרים בתמצית על הדברים שנתבארו בעבר בשרשי אופני החיבורים שישנם - היה את ה'אור אין סוף' כביכול קודם שנברא העולם כמו שמבואר בתחילת ה'עץ חיים', והחיבור לכח הזה הוא מכח ה'הויה' שבנפש, - זה שלב ראשון של חיבור.

והשלב השני הוא שנעשה צמצום שע"י כן נעשה החלל הפנוי - וראשית מתגלה חיבור לכח התנועה עצמה שנעשה צמצום - כח התנועה עצמה שנצטמצמה שהיא תנועת שעשוע כמו שנתבאר בהרחבה בתורת מהר"י שרוג, בנובלות חכמה ועוד, והחיבור לכח הזה הוא חיבור לעצם התנועה עצמה - עוד לפני התולדה שנולדה ממנה שזה ההעדר - והתנועה הזו זהו ה'אין סוף' המתנועע, והרי שמכח כך יש אפשרות של חיבור ל'אין סוף' מכח תנועתו שהיא בבחינת "ואהיה אצלו שעשועים יום יום" [שזהו שכל שעשוע, תנועה לצד זה ולאחמ"כ תנועה לצד האחר שזוהי בחינת 'יום יום'].

על גבי כך, מצד מה שנעשה ע"י הצמצום מקום של חלל פנוי, הוא שורש ה'העדר קודם להויה', ובזה עצמו ישנם שני הבחנות - מלעילא לתתא הוא קודם להויה המתגלה באדם קדמון, ומתתא לעילא, עולים מההעדר הזה להיות ה'אין סוף'.

והעליה הזו מההעדר ל'אור אין סוף' היא בעומק ההבחנה של "ואמונתך בלילות" שהרי לילה זהו זמן ההסתר, ובבחינת מדרגת מקום זה מהות מקום החושך שנעשה ע"י הצמצום מכח שהסתלק האור, והרי שה'העדר קודם להויה' זוהי ההבחנה של אמונה בבחינת 'ויהי אומן את הדסה' שזה מלשון 'מגדל', כלומר, זה גידול של אמונה שעליו נאמר "ואהיה אצלו אמן", וזה א"כ כח האמונה שהוא ה'העדר שמביא

ב-י ביצה-בלבביפדיה עבודת ה' ♦ פורים

להויה. והמהלך הנוסף הוא חיבור מכח מדרגת קו שהוא כח התקוה שהאדם מקוה לבוראו, ומצד כך, הכח המחבר הוא עצם התקוה.

ויתר על כן, אם ע"י כח התקוה הוא בוטח, הרי שנמשך מלעילא לתתא המשכה של שפע וע"י כן נוצר חיבור ע"י השפע שמחבר את ה'אין סוף' לנבראים בבחינת 'ניצוק' שמחבר בין שניהם, וכל שפע ושפע שאנחנו מקבלים מה'אין סוף' יוצר תפיסת חיבור. למטה מכך יש תפיסת חיבור במדרגת אדם קדמון שזה צורת אדם המתגלה בכל מדרגת התורה.

ולמטה מכך, צורת אדם במדרגת מצוות.

זה בכללות ממש כל אופני החיבורים, וממילא לענין מה ששאלתם שמי שאינו מחובר ל'העדר קודם להויה' אין לו שום חיבור - הסברנו בתמצית - בקצרה ממש - את כל מבנה השורשים של החיבורים:

- חיבור לאור אין סוף מכח ההויה שבנפש כמו שפשוט.

- חיבור מכח עצם התנועה כשנעשה הצמצום, שזה חיבור לשעשוע של הדברי תורה.
- חיבור למדרגת ההעדר שנמצאת בצמצום שזהו ה'העדר קודם להויה' שמכתו נעשה מציאות של אמונה.

- חיבור לעצם הקו שזה חיבור לתשוקה מתתא לעילא וחיבור להמשכה מעילא לתתא. ולמטה מכך היא הצורת אדם, במדרגת תורה ובמדרגת מצוות.

זהו בקצרה ממש ממש המבנה השורשי של כל שורשי החיבורים.

שאלה: איך מתבטא המדרגה של 'בצל כנפיך יחסיון' בכלל נשמות ישראל במצב של 'דור שכולו חייב'?

תשובה: ה'חייב' הופך להיות מציאות של חִיבָה - כשזה מתגלה מהצד הנפול, זה מציאות של 'חייב', אבל בתפיסה העליונה זה מציאות של חיבה.

ובעומק, מצד כך ה'חייב' הופך להיות שחייב שיבוא גאולה מתוך המצב הזה, לא 'חייב' מצד העבירות שבדור, אלא חובה שתהיה מציאות של גאולה. ו'חובה' כלומר - כך היא חקיקת רצונו יתברך שמו שיהיה חובה שיבוא משיח.

שאלה: מה ההבדל בין מדרגת 'עובר ירך אמו' לביצה כשהיא נמצאת בתוך אמה.

בלבבי משכן אבנה

תשובה: תחילת יצירתו של הוולד עצמו היא גם בצורה של ביצה ולאחר מכן הוא גדל ונעשה בו צורה של עובר ואז זה כבר לא גילוי שלם של ביצה מלשון ביצה - ועל אף שהוא נמצא במי השליה, אבל כבר יש לו גם צורה גמורה והוא לא ממש בביצה, וא"כ, הגילוי של ביצה גמורה בעובר דאדם היא רק בתחילת היצירה שלו וכשהוא גדל, הוא הופך להיות במדרגה של אפרוח, מדרגה של עובר^ט.

ולעומת כך ביצה שהיא למטה ממדרגת אפרוח, נשארת בה תפיסת הביצה גם בזמן יצירתה וגם כשהיא יוצאת לאויר העולם.

המשך שאלה: ולפי"ז, האם ביצה שגמורה במעי אמה היא מדרגה יותר שורשית ממדרגת עובר במעי אמו.

תשובה: הסדר הפשוט שכתוב בדברי רבותינו ב'והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים' שישנם שלוש שלבים בגדילת הוולד, יש מדרגה שהוא ביצה, יש מדרגה למעלה מכך שהוא אפרוח ויש מדרגה שהוא יוצא כבר לאויר העולם שהוא וולד גמור והופך להיות יונק, ולמעלה מכן גדלות - זה בקצרה ממש, [על אף שבכללות היניקה מקבילה למדרגת האפרוח], ובדקות כפי שנתבאר בשיעור, מדרגת ביצה היא למטה מן הכל - ולכן הודגש שעל אף שהביצה היא המדרגה הנמוכה מן הכל, אבל בתפיסה ההפוכה ישנה תפיסה שביצה גמורה שעדיין נשארת במעי אמה, היא חוסה בצל אמה בבחינת 'בצל כנפיך יחסיון' שזהו דבר והיפוכו שמתגלה בביצה - מצד אחד זה בחינת האבל שבביצה בבחינת ביצה, ומצד שני זה כח התיקון השלם שבו שהיא חוסה בתוך אמה, וא"כ, כפשוטו ביצה היא המדרגה הנמוכה ביותר, והוספנו את גילוי שורש התפיסה העליונה שבביצה, וכדוגמא, אם לוקחים את הגילוי של י"ב צירופי הוי"ה שהיא שורש הביצה של יו"ט, - היום טוב האחרון דאורייתא הוא סוכות שמתגלה בו "בצל כנפיך יחסיון", אבל זה לא התפיסה הפשוטה של ביצה.

שאלה: נתבאר בשיעור ג' המדרגות שבחודש אדר, אמונה, שעשוע, שחוק, האם זה מקביל למדרגות השורשיות של - אמונה תענוג רצון?

תשובה: כן, ברור שההיפך מרצון זה כעס, בהגדרה הכוללת מה שיש באדם חוטם ופה זה בחינת ז"א ונוק', שהחיבור של זכר ונקיבה זה זיווג חוטם ופה, וכשזה מתגלה מצד הקלקול, מתגלה הכעס של החוטם בפה שע"כ מתגלה הדיבור שהוא לשון קשה

ט ואפילו הכי הוא בגדר 'עובר ירך אמו' באותו זמן.

ב-י ביצה-בלבניפדיה עבודת ה' ♦ פורים

כלשון הפסוק "דיבר אדוני הארץ אתנו קשות" כמו שאומרים חז"ל, והרי שהדיבור הופך להיות קשה מכח הכעס שבחוטם, אבל מצד התיקון זה הופך להיות נחת רוח שזה בחינת רצון - "שאמרתי ונעשה רצוני" רצון לפניו יתברך שמו - וכשנעשה רצון מתגלה ה'בת-שחוק', ויתר על כן, לא מתגלה רק 'בת-שחוק' אלא 'ממלא פיו שחוק' שזה זיווג שלם דחוטם ופה, ובעומק זהו 'התרי משיחין', משיח בן יוסף שהוא בבחינת חוטם זהו ה'נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני' באופן הגמור, ואז מתגלה משיח בן דוד בפה שזה הסוגיא של שחוק דחודש אדר.

בעלמא דידן עיקר המדרגה ששייכת זהו ה'משחקת לפניו בכל עת" ובלשון הפסוק שהוזכר "ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום משחקת לפניו בכל עת", וסדר הדברים: - ה'ואהיה אצלו אמון" זוהי מדרגת הכתר שהיא אמונה.

"שעשועים יום יום" - זה מדרגת חכמה ובינה שהם תרי יומין כמו שאומרים חז"ל וזה השעשועים של הדברי תורה שע"י החכמה ובינה.

"משחקת לפניו בכל עת" זה הז' תחתונות שהוא מקום השחוק ובעלמא דידן שאנחנו נמצאים בז' תחתונות, כל המדרגה ביסודה היא עדיין רק מדרגה של שחוק - וגם זה לא בשלימות שהרי "אסור לאדם שימלא פיו שחוק בעולם הזה", ובמדרגת השלימות זה הופך להיות "משחקת לפניו בכל עת ובכל שעה".

אבל למעלה מכך עולים למדרגת שעשועים שזה השורש של השחוק של חודש אדר שזהו ה'הדר קבלוה בימי אחשורוש', כלומר, מצד חושי הנפש המתגלים, זה רק מד' רגת חוש השחוק, אבל מצד התורה שלמעלה מהחושים, מתגלה שעשועים יום יום.

ולמעלה מכך מתגלה שורש האמונה של ה'העדר קודם להויה', ה'להשמיד להרוג ולאבד' זה ההעדר, וקודם להויה' - לתחילת הגילוי של הגאולה.

והרי שכל חודש אדר זה תמצית שלושת המדרגות של אמונה שעשועים ושחוק, אלא שבעלמא דידן עדיין הגילוי הוא רק המדרגה של שחוק וגם זה לא בשלימות - הזכרנו בתמצית, בקצרה את המבנה.